

Anto Raukas

17.02.1935–19.04.2021

Anto Raukas sündis 17. veebruaril 1935. aastal Tartus kooliõpetaja peres. 1953. aastal lõpetas ta Hugo Treffneri gümnaasiumi, kust sai kaasa spordipisiku, mille toel saavutas silmapaistvaid tulemusi mitmel spordialal. Paljude erinevate huvide tõttu oli raske teha valikut edasiõppimise osas, kuid ta otsustas siiski õpinguid jätkata Tartu ülikoolis, mille lõpetas 1958. aastal geoloogina. 1962. aastal kaitses Anto Raukas geoloogiakandidaadi (tänapäeva mõistes PhD) väitekirja „Eesti NSV alusmoreenide litoloogia ja mineraloogia“ ning 1973. aastal geoloogia-mineraloogiadoktori väitekirja „Eesti liustikutekkeliste setete ja pinnavormide kujunemine“. 1977. aastal valiti ta Eesti teaduste akadeemia korrespondentliikmeks ning 1987 akadeemia liikmeks. Professori kutse omistati talle 1980. aastal.

Pärast ülikooli lõpetamist asus Anto Raukas tööle geoloogia instituudis, millega erinevatel ametikohtadel töötades oli seotud kuni aastani 2014. Pikka aega oli ta kvaternaargeoloogia osakonna juhataja (1965–2005), direktor (1999–2001), juhtivateadur (2008–2009), vanemteadur (2010–2014). Aastatel 1993–2009 oli Anto Raukas mereakadeemia professor. Alates 2010. aastast lõi ta kaasa Tallinna ülikooli ökoloogia instituudis (hiljem ökoloogia keskus) vanemteadurina. Aastast 2014 oli Anto Raukas Tallinna tehnikaülikooli emeritprofessor. Ta on kirjutanud 34 ja toimetanud üle 120 raamatu, avaldanud üle 500 teadusartikli, ligikaudu 800 lühiartiklit, üle 800 publitsistliku ja populaarteadusliku artikli, mis on ilmunud umbes 30 riigis. Ta on olnud juhendajaks 15 kandidaadi- ja 5 doktoritööle.

Aastatel 1977–1989 oli Anto Raukas Eesti NSV teaduste akadeemia presiidiumi liige, 1982–1989 keemia-, geoloogia- ja bioloogiateaduste osakonna akadeemik-sekretär. Ta on olnud vabariikliku ühingu „Teadus“ esimees, Eesti vabariigi valitsuse teadusnõunik ja Balti assamblee kultuuripreemiate komisjoni esimees, kuulunud paljude teadusorganisatsioonide tegev- või auliikmete hulka, tegutsenud mitmete teaduslike väljaannete toimetustes ning osalenud rahvusvahelistes ja vabariiklikes nõukogudes ja komisjonides. Anto Raukas oli Eesti geoloogia seltsi esimene president.

Anto Raukase teadustöö on andnud meile tohutult täiustunud teadmisi stratigraafia, litoloogia, mineraloogia ja Kvaternaari paleogeograafia alalt, Põhja-Euroopa jäätumisala Kvaternaari setete tekke, pinnavormide kujunemise, Läänemere arengu, suurjärvede geoloogia, meteoriitide, Eesti loodusvarade otstarbeka kasutamise ja kaitse ning keskkonnakaitse kohta. Ta on võtnud osa paljudest teadusekspeditsioonidest, sh Eesti noorteadlaste I kompleksekspeditsioonist Kamtšatkale (1960) ja NSV

Liidu teaduste akadeemia geograafia instituudi ekspeditsioonist Teravmägedele (1977), juhtinud erinevaid rahvusvahelisi teadusprogramme.

Anto Raukase teadustööd on neljal korral tunnustatud Eesti vabariigi teaduspreemiaga (1991, 1996, 2003 ning pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest 2015). Talle on omistatud Karl Ernst von Baeri preemia, akadeemik Artur Luha preemia, Eerik Kumari looduskaitsepreemia, Gottfried Wilhelm von Leibnizi medal ning Tallinna linna aukodaniku tiitel. Anto Raukas on valitud Eesti üldsuse poolt 20. sajandi 100 suurkuju hulka. 1998. aastal pälvis Anto Raukas Eesti Vabariigi Valgetähe III klassi teenetemärgi.

NIMI	Anto Raukas
TEADUSALA	Geoloogia
UURIMISTÖÖ PEASUUNAD	Kvaternaargeoloogia, keskkonnageoloogia, meteoriitika
VALIMISAEG	30. märts 1977
AKADEEMIA OSAKOND	Bioloogia, geoloogia ja keemia osakond
ELUDAATUMID	17. veebruar 1935 Tartu – 19. aprill 2021
TÖÖKOHT	Tallinna tehnikaülikooli emeriitprofessor (alates 2014)
HARIDUS	1953 H. Treffneri Gümnaasium 1958 Tartu Ülikool
TEADUSKRAAD	1962 geoloogiakandidaat, Eesti TA juures, teema: <i>"Литология и минералогия основных морен Эстонской ССР"</i> 1973 geoloogia-mineraloogiadoktor, Eesti TA juures, teema: <i>"Формирование плейстоценовых отложений и гляцигенных форм рельефа Эстонии"</i> 1980 professori kutse
TEENISTUSKÄIK	1957–1981 ENSV TA geoloogia Instituudi van. laborant, van. mehaanik, aspirant, nooremteadur, vanemteadur, sektorijuhataja 1982–1989 ENSV TA akadeemik-sekretär 1989–1990 ENSV TA geoloogia instituudi sektorijuhataja 1990–2005 samas osakonnajuhataja

1993–2009 Eesti mereakadeemia professor
2008–2017 Tallinna tehnikaülikooli geoloogia instituudi juhtivteadur
2008–2013 Euroakadeemia professor
2010–2015 Tallinna ülikooli ökoloogia instituudi vanemteadur
2014-... Tallinna tehnikaülikooli emeriitprofessor
2015-2017 Tallinna ülikooli loodus- ja terviseteaduste instituudi ökoloogia keskuse vanemteadur

TUNNUSTUSED

1964 Soome Orienteerumisliidu kuldmärk
1977 Eesti NSV Spordikomitee teenetemedal
1977 Spordiseltsi *Kalev* auliige
1980 K. E. von Baeri preemia
1982 akadeemik A. Luha preemia
1985 orden *Austuse märk*
1985 ENSV Spordikomitee teeneteplaat
1985 akadeemik S. I. Vavilovi medal
1987 teeneline teadlane
1987 akadeemik N. I. Vavilovi medal
1991 NSV Liidu Geograafia Seltsi audiplom
1991 Eesti Vabariigi teaduspreemia
1995 Eesti TA medal
1996 Eesti Vabariigi teaduspreemia
1998 Eesti Vabariigi Valgetähe III klassi teenetemärk
1998 Eerik Kumari looduskaitsepreemia
1999 Kuningliku Geograafiaseltsi (London) auliige
1999 Läti Ülikooli audoktor
1999 Rahvusvahelise Kvaternaariajastu Uurimisliidu auliige
1999 Eesti üldsuse poolt valitud 20.sajandi 100 suurkuju hulka
2001 Eesti Geograafia Seltsi auliige

2003 Eesti Vabariigi teaduspreemia
2003 Ülemaailmse Innovatsioonifondi (WIF) auliige
2005 Eesti Geoloogia Seltsi auliige
2005 TTÜ teenetemedal *Mente et Manu*
2007 Tallinna teenetemärk, linna aukodanik
2010 Eesti Omanike Keskliidu auliige
2010 Looduskaitse kuldmärk
2010 Euroopa auteadlane
2010 Gottfried Wilhelm von Leibnizi medal
2010 Euroopa Loodusteaduste Akadeemia tegevliige
2011 Kullamaa valla medal
2015 Riigi elutööpreemia pikaajalise tulemusliku teadus ja arendustöö eest
2015 Välis-Eesti Ühingu auliige
2015 Raukas, Kullamaa valla vapimärk

TEADUS–
ORGANISATSIOONILINE ja –
ADMINISTRATIIVNE TEGEVUS

EESTIS:
MTÜ Eesti Omanike Keskliidu volikogu esimees.
MTÜ Tallinna Koduomanike Ühenduse juhatuse liige.
MTÜ Eesti Tuumajaam juhatuse liige (kuni 24.09.2013).
AVE Seenioride Koja liige
Eesti Mereakadeemia professorite kogu liige.
TTÜ muuseumi nõukoja liige.
Mittetulundusühingu Pakri Looduskeskus juhatuse esimees;
MTÜ Loode-Eesti Geopark juhatuse liige
Eesti Rahvusliku Kvaternaari-uuringute Komitee liige;
Eesti Geograafia Seltsi aseesimees ja presiidiumi liige ning Eesti Geograafide
Rahvuskomitee aseesimees,
Eesti Elamumajanduse nõukogu liige (praegu ajutiselt peatatud);
Eesti Keskkonnaministeeriumi keskkonnaseire nõukogu liige;

Eesti TA kirjastusnõukogu liige

Eesti TA energeetikanõukogu liige;

Tallinna Energiaagentuuri säästva energia nõukogu liige

Rahvuskultuuri Fondi Tiina Tammani nimelise allfondi halduskogu liige;

OÜ Maardu Graniidikaevandus juhatuse liige.

Põlevkivi kasutamise riikliku arengukava juhtkomisjoni liige.

Eesti geoloogide rahvuskomitee aseesimees.

Eesti polaaruuringu komisjoni liige

Jaan-Mati Punningu sihtkapitali stipendiumite konkursikomisjoni liige.

TEGEVUS TEADUSLIKE
VÄLJAANNETE TOIMETUSTES

EESTIS:

Rahvusvahelise ajakirja *Oil Shale* peatoimetaja (kuni 2019)

Ajakirja *Estonian Journal of Earth Sciences* toimetuskolleegiumi liige;

Aastaraamatu "Muinasaja teadus" toimetuskolleegiumi liige;

Eesti Teaduse Biograafilise Leksikoni toimetuskolleegiumi liige.

MUJAL:

Rahvusvahelise ajakirja *Baltica* (Vilnius) teaduskomitee (Scientific Programme Committee) liige.

Rahvusvahelise ajakirja *Archiv Euro Eco* toimetuskolleegiumi liige.

Rahvusvahelise ajakirja *Oceanological and Hydrobiological Studies* (Gdansk) nõustajate komisjoni (Editorial Advisory Board) liige.

Rahvusvahelise ajakirja *Journal of Advanced Researches on Geology* (JARG) toimetuskolleegiumi liige.

Board Committee Member of *Constanta Maritime University Annales*

JUHENDAMISEL KAITSTUD
VÄITEKIRJAD

DOKTORITÖÖD:

Punning, J.-M. 1969. (kaasjuh. L. Serebrjannõi). Применение радиоуглеродного метода для изучения истории покровного оледенения в верхнем плейстоцене и эволюции древнебалтийских водоемов в раннем и среднем голоцене на территории Прибалтики. ENSV TA.

Paar, Ü.-A. 1973. О методах обработки и интерпретации данных гранулометрии (на примере четвертичных отложений Северо-Восточной Эстонии). ENSV TA.

Saarse, L. 1978. Особенности условий залегания, состава и формирования озёрно-ледниковых глинистых отложений Южной Эстонии. Vilniuse Riiklik Ülikool.

Tavast, E. 1978. Рельеф коренных пород Эстонии и его влияние на формирование четвертичных отложений и форм рельефа. Vilniuse Riiklik Ülikool.

Karukäpp, R. 1979. Особенности формирования четвертичного покрова и форм рельефа в готигляциальном этапе дегляциации (на примере территории Эстонии). Vilniuse Riiklik Ülikool.

Lutt, J. 1981. Состав, закономерности распространения донных осадков и основные черты современного осадкообразования в Вьянамери (Балтийское море). ENSV TA Geoloogia Instituut.

Ilomets, M. 1982. (kaasjuh. V. Masing). Изучение динамики прироста сфагнома и сфагнового торфа в целях стратиграфического расчленения торфяных залежей. ENSV TA Geoloogia Instituut.

Rajamäe, R. 1982. (kaasjuh. J.-M. Punning). Геохронология позднего плейстоцена северо-западной части Восточно-Европейской равнины по данным усовершенствованного радиоуглеродного метода. ENSV TA Geoloogia Instituut.

Vares, K. 1984. Вещественный состав почвообразующих пород Эстонии и его влияние на естественное плодородие почв. ENSV TA Geoloogia Instituudi juures.

Kask, J. 1984. Литология и рациональное использование морских лечебных грязей Эстонской ССР. ENSV TA Geoloogia Instituut.

Kalm, V. 1984. Состав, формирование и использование в народном хозяйстве флювиогляциальных отложений Эстонской ССР. ENSV TA Geoloogia Instituut.

Koff, T. 1986. (kaasjuh. V. Masing). Стратиграфия озёрно-болотных отложений мелких замкнутых впадин. ENSV TA Geoloogia Instituut.

Orgla, K. 1986. (kaasjuh. E. Lelumees). Исследование состава и свойств торфяных отложений Эстонской ССР с применением алгебраических

полиномов ENSV TA Geoloogia Instituut.

Kont, A. 1987. Камовые поля Эстонской ССР и проблемы их освоения. Valgevene Riiklik Ülikool.

Molodkov, A. 1989. Разработка методики электронно-парамагнитно-резонансного (ЭПР) датирования субфоссильных моллюсков в целях корреляции и стратиграфического расчленения верхнекайнозойских отложений. ENSV TA Geoloogia Instituut.

Erg, K. 2005. (kaasjuh. E. Reinsalu). Groundwater sulphate content changes in Estonian underground oil shale mines. Tallinna Tehnikaülikool.

Valdmann, A. 2008. Tallinna rannavööndi majandamine loodusliku ja inimsurvetingimustes. Tallinna Tehnikaülikool.

Saarik, K. 2016. Radon emissions from the Estonian Quaternary cover (Radooniemissioonid Eesti pinnakattest), Tallinna Ülikool, Ökoloogia Instituut.

Järvelill, J.-I. 2019. Eesti rannikusetete mineraloogia ja radioaktiivsus. Tallinna Ülikool.

MAGISTRITÖÖD: 5

BAKALAUREUSETÖÖD: 2 bakalaureusetööd ja 12 diplomitööd